

ชื่อโครงการ รูปแบบพัฒนาคุณภาพครูให้เป็มืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

Model of Teacher Professional Development Based on School for

Learners in 21stCentury

ชื่อผู้วิจัย นางอรนุช มั่งมีสุขศิริ และคณะ

หน่วยงานที่สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยประเภท วิจัยมุ่งเป้า ประจำปี 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบพัฒนาคุณภาพครูให้เป็มืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ศึกษาผลการใช้รูปแบบ และประเมิน ปรับปรุงรูปแบบพัฒนาคุณภาพครูให้เป็มืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน

การดำเนินการวิจัย มีขั้นตอนในการดำเนินงาน 3 ขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และยกร่างรูปแบบ โดยการศึกษากฎหมาย นโยบายการพัฒนาคุณภาพครู คุณลักษณะครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 รูปแบบพัฒนาคุณภาพครูให้เป็มืออาชีพทั้งจากภายในและต่างประเทศ คุณลักษณะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และแนวคิดการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ ระดมความคิดจากนักวิจัยและนักวิชาการ รวม 6 คน วิเคราะห์เนื้อหา สังเคราะห์กระบวนการพัฒนาครู (Content Analysis) จากแบบบันทึกผลการสังเคราะห์เนื้อหา และยกร่างรูปแบบตรวจสอบแนวคิดเชิงทฤษฎีของรูปแบบจากผู้เชี่ยวชาญด้านวิจัยพัฒนา (R&D) ด้านบริหารโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน และวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ขั้นที่ 2 นำรูปแบบไปทดลองใช้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3 โรงเรียน โดยเลือกแบบเจาะจงเป็นโรงเรียนประถมศึกษา 1 โรงเรียน มัธยมศึกษา 1 โรงเรียน และโรงเรียนขยายโอกาส 1 โรงเรียน ระยะเวลาทดลอง 1 ภาคเรียน ศึกษาผลการนำรูปแบบไปใช้ในด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) ความเหมาะสม (Propriety) และความเป็นไปประโยชน์(Utility) ของรูปแบบและตรวจสอบผลสำเร็จจากการดำเนินงานตามรูปแบบ เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของครู จากครู จำนวน 102 คน แบบประเมินทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากผู้เรียนโรงเรียนละ 1 ห้องเรียน รวม 94 คน

และแบบบันทึกสนทนากลุ่มผู้บริหารโรงเรียนๆ ละ 1 คน และครู โรงเรียนละ 5 คน วิเคราะห์ผลจากการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากแบบสอบถาม และการวิเคราะห์เนื้อหาจากแบบบันทึกสนทนากลุ่ม ชั้นที่ 3 ตรวจสอบปรับปรุง ยืนยันความถูกต้อง สมบูรณ์ของรูปแบบ จากการประชุมสัมมนาผู้รู้ (Connoisseur's Seminar) โดยผู้มีความรอบรู้ และประสบการณ์ด้านวิจัยพัฒนาทางการศึกษา จำนวน 9 คน

ผลการวิจัยพบว่า ครูมืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ควรมีความรู้ ทักษะและคุณสมบัติ คือ 1) มีอุดมการณ์ความเป็นครูผู้ซึ่งมีภารกิจสำคัญต่อประเทศตามพระบรมราโชวาทแห่ง “พระผู้เป็นครูแห่งแผ่นดิน : พระผู้เป็นต้นแบบแห่งครูทั้งแผ่นดิน” และยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ปฏิบัติตนและภารกิจของครูให้ได้ตามมาตรฐานวิชาชีพทั้งมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพ มาตรฐานการปฏิบัติงาน และมาตรฐานความประพฤติ แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา 3) มีคุณลักษณะของครูคุณภาพในศตวรรษที่ 21 กล่าวคือเป็นผู้แสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีความรู้ความสามารถด้านภาษาและเทคโนโลยี และมีบุคลิกภาพที่ดี 4) เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง จัดการเรียนรู้เป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับรูปแบบพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นผู้มืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน เป็นแบบ Semantic Model คือรูปแบบที่ใช้ภาษาในการอธิบายและแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่างๆ ของรูปแบบประกอบด้วย 6 องค์ประกอบได้แก่ 1) หลักการของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างเชิงระบบ 4) แผนการพัฒนาคุณภาพครู 5) กระบวนการปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพครู 6) เงื่อนไขความสำเร็จ อธิบายให้เห็นความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและการนำรูปแบบไปใช้โดยแบ่งรูปแบบออกเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1) หลักการแนวคิดพื้นฐานของรูปแบบประกอบด้วยหลักการพัฒนาการทำงานอย่างเป็นระบบมีขั้นตอนต่อเนื่องครูพัฒนางานปกติของครูที่โรงเรียนให้มีคุณภาพ ครูและเพื่อนครู ร่วมกันทำงานเป็นทีมโดยผู้บริหารเป็นผู้ส่งเสริมให้ครูประสบความสำเร็จ วัตถุประสงค์ของรูปแบบเพื่อครูพัฒนาตนเองตามอุดมการณ์สูงสุดของวิชาชีพและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนครูเป็นชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพโดยใช้วงจรเดมมิงควบคุมคุณภาพการพัฒนาครู

ส่วนที่ 2) โครงสร้างเชิงระบบของรูปแบบ ประกอบด้วย การเตรียมการโดยปลูกอุดมการณ์ ความเป็นครู และการสำรวจความรู้ ทักษะและคุณสมบัติของครูมืออาชีพ เพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และระบบปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพครู 2 ระบบ ระบบใหญ่ (System) คือระบบการควบคุมคุณภาพ

การปฏิบัติงานของผู้บริหารด้วยวงจร เดมมิ่ง (Deming Cycle : PDCA) และระบบการพัฒนาคุณภาพครู ด้วยชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นระบบปฏิบัติการพัฒนาครู ระบบย่อยซ้อนอยู่ในขั้นตอนการปฏิบัติ (D : DO) ของวงจร เดมมิ่ง

ส่วนที่ 3) วิธีการนำรูปแบบไปใช้ มี 6 ขั้นตอน (1) **ปลุกอุดมการณ์ (Awaken Ideology : AI)** ปลุกอุดมการณ์ความเป็นครู กำหนดหลักการยึดมั่นสูงสุดของครูแต่ละคน และให้ครูปฏิบัติงานตามหลักการนั้นให้สำเร็จ (2) **สำรวจศักยภาพ (Explor Potential:EP)** สำรวจศักยภาพครูตามคุณลักษณะครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21 และใช้จุดเด่นในการพัฒนาตนเองและสมาชิกในชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (PLC) (3) **ขึ้นวางแผน (Plan : P)** มีแผนประกอบการพัฒนาคุณภาพที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน 2 แผน คือ แผนปฏิบัติการพัฒนาคุณภาพประจำปีของโรงเรียน (Annual Action Plan) แผนพัฒนารายบุคคลของครู (Individual Development Plan) (4) **ขั้นปฏิบัติตามแผน (Do : D)** ผู้ปฏิบัติการประกอบด้วย ครู ชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพและผู้บริหารโรงเรียน ปฏิบัติตามแผนพัฒนาครูรายบุคคล ครูพัฒนาตนเองและการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใน ศตวรรษที่ 21 โดยมีชุมชนกัลยาณมิตร (Caring Community) ที่ประกอบไปด้วย เพื่อนครูร่วมพัฒนาโดยใช้รูปแบบวงจรชุมชนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิชาชีพ (PLC Cycle) เป็นวงจรปฏิบัติการต่อเนื่อง ดังนี้ 1.กำหนดเป้าหมาย 2.นำไปใช้และสังเกต 3. สะท้อนคิด และ 4.พัฒนาต่อเนื่อง (1. focus → 2. see → 3. reflex → 4. redesign) ผู้บริหาร บริหารจัดการตามแผนพัฒนาประจำปีของโรงเรียนและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพครูตามความต้องการของครูที่โรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนา (5) ตรวจสอบ (Check : C) ตรวจสอบประสิทธิภาพของกระบวนการและประสิทธิผลของการพัฒนาตามแผนงาน (6) พัฒนาอย่างต่อเนื่อง (Act : A) นำผลการตรวจสอบมาเป็นเงื่อนไขในการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ส่วนที่ 4) เงื่อนไขความสำเร็จและการประเมินผลการพัฒนาคุณภาพครูตามเป้าหมายของรูปแบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบที่ได้จากการคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจากการทดลองใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา และขยายโอกาสทางการศึกษามีค่าเฉลี่ย 4.24 3.60 และ 4.11 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 0.76 และ 0.55 แสดงว่ารูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ในระดับมาก และ ผลการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) จากแบบบันทึกการสนทนากลุ่มสรุปได้ว่า รูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ทำให้นักเรียนมีการพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21

ครูพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ทักษะและคุณสมบัติให้เป็นครูมืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และผู้บริหารจัดบริบทของโรงเรียนที่เอื้อต่อการพัฒนาครูให้เป็นมืออาชีพ ผลการประเมินเชิงวิพากษ์และปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นมืออาชีพเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานจากการประชุมสัมมนาผู้รู้จำนวน 9 คน สรุปยืนยันความถูกต้องสมบูรณ์ของรูปแบบ

คำสำคัญ รูปแบบพัฒนาคุณภาพครู ครูมืออาชีพในศตวรรษที่ 21

Project: Model of Professional Teacher Development Based on School for Learners in 21st Century

Researcher: Mrs. Oranuch Mungmesuksiri and other

Institute: Office of Basic Education Commission (OBEC)

Research Fund: Targeted Research Fund for Academic year 2015

Abstract

This research is entitled “Model of teacher Professional Development Based on School for Learners in 21st Century”. The objectives of the research are (1) to develop the model of the professional teachers for students in 21st Century based on the schools and (2) to study the result of the model tried out in the sample schools, then to evaluate and modify it to be the best model by Connoisseur’s Seminar

The research is divided into **3 stages**. **Firstly**, in order to draft the model the related documents and researches, teacher laws, the expected qualifications of teachers in 21st century ,the models of professional teacher which were available in Thailand and abroad were thoroughly reviewed. Moreover, in order to analyze and synchronize the content of the professional teacher development, six educators were consulted to have the brain-Strom to draft the model. Then, the experts researchers and academicians analyze the consistency of the model with the IOC index.

Secondly, the try-out of the drafted model was done in 3 schools under OBEC, i.e. 1 primary school, 1 secondary and high school and 1 Opportunity expansion school selected by the specific random method. The duration of the try-out is an academic semester. The try-out aimed at the outcome and the success of drafted model in different aspects, namely, the Feasibility, the Propriety and the Utility. The tools of the try-out are (1.) the questionnaire done by 102 teachers (2.) the skill-evaluating paper answered by 94 students in selected schools and (3.) the summary of the focus group done by 1 administrator and 5 teachers from

each selected school. Then, the analysis of both the means and the standard deviation from the questionnaire and the contents of the summary of the focus group was carefully done.

Thirdly, in order to proof the accuracy and the perfection of the model the examination and modification of the model were taken care by 9 experts of the educational research gathered in the Connoisseur's Seminar.

The results of the research are as follows;

The professional teacher for learners in the 21st century should have the following skills and characteristics; (1.) teachers' professional ideology (2.) the several standards of profession, of knowledge and experiences and of the ethical conducts in accordance with the teachers' decree. (3.) the tomorrow teachers' best characteristics, i.e. the unceasing seeking for the knowledge, the competency in languages and technology and the good personality and (4.) the leadership in the educational change for the future to facilitate learners to have life-long learning.

The model of Teacher Professional Development Based on School for Learners in 21st Century is Semantic Model in which language is utilized to explain and point out the interrelation among all components of the model. There are 6 components of the model, namely, (1.) the basic principle, (2.) the objective, (3.) the systematic structure, (4.) the teachers' quality development plan, (5.) the processes of teachers' quality development and (6.) the conditions for the success. All components of the model can be concisely elaborated into **4 parts** as follows;

(1.) **The basic principle** consists of the systematic and continuous enhancement of teachers' routine work at school to the high quality. All teachers can work as a team and the school administrator can support them all they needed for success. The objectives of the model is to develop teachers to the highest quality in accordance with their professional ideology and to be the learning community. In this regard, the Deming Cycle is utilized to assure the quality of development of the professional teacher.

(2.) The systematic structure consists of (1.) the preparatory works, i.e. the inspiring teachers' professional ideology and surveying the teachers' skill and characteristics needed for the learner in 21st century and (2.) the two major operating systems for teachers' quality development, i.e. (a) the administrators' quality controlling system by **Deming Cycle (PDCA)** and (b) the teachers' quality developing system by the **Professional Learning Community (PLC)** which is the sub-system in D of PDCA in Deming Cycle.

(3.) The implementation of the model shows the correlation of all components of teachers' quality development plan and **6 processes**, namely, (1.) inspiring teachers' professional ideology, (2.) surveying the teachers' skill and characteristics needed for the learner in 21st century in accordance with the **PLC**, (3.) **P or planning** for school-based teachers' quality development by the school annual plan and the Individual Development Plan (ID), (4.) **D or Doing** the plans in P, (5.) **C or checking** the processes and the efficiency of the plans and (6.) **A or acting** for bringing the results attained from C - checking to be the conditions for persistent development.

(4.) The conditions for success and the assessment of teachers' quality development in accordance with the objectives of the model

The result of the data analysis of the Feasibility, the Propriety and the Utility of the model implemented in the primary, secondary and opportunity expansion schools is as follows; the means are 4.24, 3.60 and 4.11 respectively and the standard deviation are 0.48, 0.76 and 0.55 respectively. This shows that the Feasibility, the Propriety and the Utility of the model are in the high level. Besides, **the result of the content analysis** of the focus group can be summarized that the model is feasible, appropriate and useful for students and teachers including the administrator in school in 21st century. Finally, **the result of the critical assessment** of the model from the Connoisseur's Seminar is that the 9 expert approved the perfection of the model.

Keywords: Model of Professional Teacher Development, Professional teacher in 21st century